

Opsamling på drøftelser i fagudvalg for billedkunst i 2024

Februar 2025

1. Møder og inddragelse i fagudvalget i 2024

Fagudvalget har holdt tre møder i 2024 i perioden oktober til december. Første møde var et fælles kick-off arrangement for samtlige fagudvalg. På andet og tredje møde har fagudvalget haft indledende drøftelser om faget og identificeret centrale opmærksomhedspunkter, som fagudvalget vil have fokus på i det videre arbejde med fagplanen. På tredje møde har fagudvalget derudover været i dialog med Børne- og Undervisningsministeriets rådgivende faggruppe for faget.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Teglholmsgade 1
2450 København SV

Telefon: +45 33 92 50 00
Mail: stuk@stukuvvm.dk
www.stukuvvm.dk

CVR-nr.: 29634750

Børne- og
Undervisningsministeriet

2. Kort resume af pointer fra fagudvalgets drøftelser i 2024

Fagudvalget har diskuteret, at fagplanen for billedkunst skal være brugbar og enkel for den enkelte lærer og/eller skoleleder. Hertil er det drøftet, at fagplanen bør være retningsvisende med mulighed for at kunne gå flere veje og samtidig være styrende, så fagligheden prioriteres af lærer og skoleleder. I fagudvalget er der foreløbig enighed om, at fagplanen skal skrives i et sprog, der er forståeligt, handlingsanvisende og anvendelsesorienteret.

Fagudvalget har delt perspektiver på, at billedkunst er en måde at opleve verden, der kan føre til at forstå, hvor i verden man er, hvor man er på vej hen, og hvordan verden ser ud andre steder fra. Billedkunst er et fag, hvor elever får et indtryk af verden, skaber et udtryk og sætter aftryk på verden. Det er et fag, hvor eleven kan forholde sig kritisk til verden og udvikle sine interkulturelle kompetencer. Fagudvalget har drøftet, at det er centralt, at faget, herunder fagplanen, tager udgangspunkt i eleverne og deres livsverden.

Fagudvalget har bl.a. diskuteret billedkunst som et fællesskabsfag, hvor det at arbejde med billeder er en social praksis. Fagudvalget har også diskuteret billedkunst som et fag, der har brug for at konsolidere egen faglighed. Faget kan både bygge bro til andre fag, men er også et fag, der har et formål i sig selv. Hertil har fagudvalget drøftet, at fagets formål skal understøtte fagets dannelses- og uddannelsesopgave.

3. Indledende drøftelser om faget samt fornyelse og slankning

Fagudvalget har drøftet fornyelse og slankning af fagplan gennem bl.a. arbejdet med betydningsbærende ord i formålet. Fagudvalget har fx drøftet: Hvilke ord skal med, herunder hvilke ord skal nødvendigvis ikke med, i fagplanen for fyldestgørende at favne en kompleks faglighed. Fagudvalget har endvidere arbejdet med fornyelse og slankning ved at reflektere og diskutere, hvad der er det vigtigste i faget. Nedenfor udfoldes nogle af de drøftelser, fagudvalget har haft om bl.a. fagets særkendetegn, indhold og arbejdsformer.

3.1 Fagets særkende

De nuværende Fælles Mål rummer tre kompetenceområder: Billedfremstilling, billedanalyse og billedkommunikation. Fagudvalgets indledende overvejelser om fornyelse og slankning har medvirket til, at fagudvalget har delt perspektiver på især det sidste kompetenceområde; billedkommunikation. Her har drøftelserne overordnet drejet sig om billedkunst som et praktisk og visuelt kommunikerende fag. At kommunikere indeholder en afsenderposition, der understøtter praktisk fremstilling af billeder med udgangspunkt i empirisk virksomhed, hvor sanserne sættes i spil, samt gennem æstetisk virksomhed, hvor det sansede medieres i formater fra den visuelle kultur. Samtidig kræves en modtagerposition, der arbejder med den måde, billeder opleves på gennem analytisk virksomhed og kritisk stillingtagen. For at kunne udtrykke sig kræves desuden målrettet arbejde med kommunikativ virksomhed og placering af det udtrykte i en kontekst, så det sætter aftryk, såvel som håndværksmæssig virksomhed, hvor der arbejdes eksperimenterende med det formelle billedarbejde i dets analoge og digitale formater. Samtidskunsten fremhæves i denne sammenhæng som en forbilledlig referenceramme.

3.2 Indhold og arbejdsformer

Fagudvalget har drøftet ét af mange betydningsfulde indholdsområder og arbejdsformer, nemlig det tematiske billedarbejde, hvor udgangspunktet er et kategorialt og/eller problemorienteret perspektiv. Gennem billedsamtaler støttes eleverne til at anskue kategoriale og/eller problemorienterede tematikker fra mange perspektiver. Her opfordres eleverne til at forholde sig til at reflektere over, samt at kunne udtrykke sig omkring, det bærende motiv og det tema, der ligger indlejret i værket. Temaet belyses og eleven forholder sig kritisk til både tema og motiv.

Fagudvalget har delt perspektiver på det eksperimenterende billedarbejde, hvor udgangspunktet kan være en rammesat formal tilgang eller en undersøgelse med kategorialt udgangspunkt. Her lægges der vægt på at opdage det særlige, der kan fremkomme ved tilfælde. Det er altså elevens nysgerrige søgen efter mening og stemthed, der er centralt i det eksperimenterende billedarbejde. Billedsamtalet bliver i denne arbejdsform faciliterende for elevernes nysgerrighed og oplevelse, der støtter og forstyrrer eleverne i deres søgende og kreative proces. Eksperimenterende billedarbejde er med andre ord en måde at undersøge nye og gamle materialer og teknikker – digitale såvel som analoge.

Fagudvalget finder det vigtigt, at billedarbejdet også rummer et socialt aspekt både i individuelle udtryk i samarbejde med andre, såvel som samskabte udtryk. Billedkunst kan være en social praksis, hvorfor fagudvalget har drøftet, at gruppedynamik og det fællesskabende i et billedarbejde med fordel kan rammesættes.

Fagudvalget har sammen med faggruppen fortsat drøftelser om fagets formål, indhold, arbejdsformer og rammerne for faget ved at dele perspektiver på fremtidens billedkunsthøgskole og de enkelte medlemmers drømme for faget. Fagudvalget og faggruppen har bl.a. drøftet, at fagets indhold og arbejdsformer også bør lægge op til fællesskab, herunder det relationelle og samskabelse.

Fagudvalget og faggruppen er endvidere optaget af den eksperimenterende og legende tilgang faget rummer. I den sammenhæng har faget potentiale til at appellere til elevernes kreativitet, fantasi og nysgerrighed. Fagudvalget og faggruppen har i fællesskab reflekteret over, at faget både omhandler det håndværksmæssige og det færdige billedprojekt, men også i lige så høj grad, at det er processen, der giver faget mening ift. elevens livsverden, kritiske bearbejdning og gradvise myndiggørelse.

4. Problemstillinger og opmærksomhedspunkter

Det er en vigtig opmærksomhed, at fagudvalget oplever en manglende anvendelse af den nuværende fagplan i praksis. Fagudvalget har en opmærksomhed på, hvilket sprog fagplanen skrives i for at understøtte øget anvendelse. Fagudvalget har en foreløbig enighed om, at fagplanen bør skrives i et letforståeligt sprog.

Fagudvalget har en opmærksomhed på at sikre sammenhæng mellem folkeskolens fagplan og læreruddannelsens fagbeskrivelse.

Fagudvalget har dertil en opmærksomhed på fagets særkendetegn, som fagudvalget vil arbejde videre med i udviklingen af fagplanen. Fagudvalget har perspektiveret til det formelle billedarbejde, der rummer et materiale udgangspunkt, altså håndværk, materialer og teknikker, læreren kan forholde sig didaktisk til. Fagudvalget har drøftet, at disse elementer er en uundværlig del af faget, men er opmærksomme på, at de skal inddrages i

undervisningen på det rette grundlag og med henblik på, at fagets formål opnås.

5. Fagudvalgets overvejelser om inddragelse fra 2025

Fagudvalget er opmærksomme på at inddrage relevante aktører i arbejdet med fagplanen for billedkunst. Fagudvalget er optaget af at udfordre egne fagsyn igennem inddragelse. Fagudvalget har drøftet, at inddragelsesaktiviteter fx kan være oplæg, diskussioner og besøg.

Fagudvalget har foreløbigt drøftet at inddrage repræsentanter fra

- *Skolesektoren*: Elever, skoleledere, personale fra PLC, beskikket censorer.
- *Fagmiljøer*: Landsstyrelsen Danmarks Billedkunstlærere, Billedkunstnernes Forbund.
- *Uddannelses- og vidensmiljøer*: Læreruddannelser, universiteter.
Eksterne ressourcer: Forlag, Center for Undervisningsmidler (CFU).
- *Centrale parter med snitflader til folkeskolen*: Forberedende grunduddannelse (FGU), erhvervsuddannelser, gymnasiale uddannelser (STX).

Fagudvalget har drøftet, at en måde at udfordre egne fagsyn kan være gennem inddragelse af relevante forskere og kunstnere. Temaer, der kan udfordre fagsyn og give fagudvalget ny viden kan bl.a. være "dunkel dannelse", bæredygtighed, samskabelse, AI, AR mfl. teknologier, samt fremtidsforskningen.